



Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Знам'янського психоневрологічного інтернату**

22.01.2025

м. Кропивницький, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 22.01.2025 групою НПМ здійснено відвідування Знам'янського психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Лугова Галина Леонідівна, представник Уповноваженого Верховної ради України з прав людини в Кіровоградській області (керівник групи НПМ);

Григоренко Ольга Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Мараховська Світлана Юріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ковальова Анна Юріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Буряк Володимир Васильович, представник з громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Соборна, буд. 148, м. Знам'янка, Кропивницький р., Кіровоградська обл., 27406.

Директор закладу – Бабко Сергій Григорович.

Згідно з Положенням про Знам'янський психоневрологічний інтернат, затвердженим розпорядженням голови Кіровоградської обласної ради від 13.07.2017 № 210-гр, інтернат є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в закладі.

Інтернат розрахований на перебування 200 осіб. На день відвідування в закладі перебувало 199 підопічних жіночої статі, оскільки одна підопічна ПНІ перебувала на стаціонарному лікуванні в закладі охорони здоров'я. 32 підопічних закладу мають статус внутрішньо переміщеної особи. В інтернаті перебувають 188 підопічних з різними групами інвалідності, з них 55 недієздатних підопічних. 42 підопічних перебувають під опікою закладу, 13 підопічних під опікою родичів чи інших осіб.

За період з 01.01.2024 по 31.12.2024 у ПНІ померло 15 осіб, за 2025 рік станом на день відвідування – 1 особа. Здебільшого причиною смерті

встановлено ішемічну хворобу серця.

Відповідно до штатного розпису на 2025 рік у закладі затверджено 109,5 штатних одиниць, з яких 0,5 шт. од. лікар-психіатр II категорії, 0,5 шт. од. лікар-терапевт I категорії, 0,5 шт. од. лікар-стоматолог I категорії, 14 шт. од. – середній медичний персонал, 52,5 шт. од. – молодший медичний персонал.

За тарифікаційним списком працівників станом на 22.01.2025 в інтернаті працює 101 особа.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 05.07.2019 № 1553 інтернат надає медичну допомогу відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, психіатрія, стоматологія, терапія за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, лікувальна справа.

Первинна медична допомога підопічним надається сімейними лікарями комунального некомерційного підприємства «Знам'янська міська лікарня ім. А.В.Лисенка» Знам'янської міської ради. На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1394.

Спеціалізована медична допомога надається на базі комунального некомерційного підприємства «Знам'янська міська лікарня ім. А.В.Лисенка» Знам'янської міської ради Кропивницького району Кіровоградської області.

Бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги прибуває до закладу у випадку виклику у встановлений законодавством час.

Медичними працівниками не менше ніж один раз на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування у закладі та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування.

Медичний підрозділ сприяє в оформленні документів та організовує огляд підопічних медико-соціальною експертною комісією для встановлення підопічним групи інвалідності або продовження її строку.

У осіб з інвалідністю розроблені індивідуальні програми реабілітації особи з інвалідністю згідно наказу МОЗ від 08.10.2007 № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда та Порядку їх складання».

У 2024 році на рахунки закладу надійшло фінансування у розмірі 30 985 263,00 грн, з них 24 349 318,00 грн – загального фонду, 6 635 945,00 грн – спеціального фонду.

У період з 1 січня по 22 січня 2025 року на рахунки закладу надійшло фінансування у розмірі 29 714 980,00 грн, з них 24 064 980,00 грн – загального фонду, 5 650 000,00 грн – спеціального фонду.

Сума витрат на харчування на одну особу в день станом на день відвідування складає 124,73 грн, сума витрат на медикаменти на одну особу в день – 9,36 грн.

У приміщенні інтернату розташовано фізіотерапевтичне відділення, в

якому проводять фізіотерапевтичні процедури. Наявні такі апарати: апарат для вібраційної терапії з інфрачервоним теплом, апарат «Потін-1», апарат магнітотерапевтичного з бігучим імпульсом полем «АЛМАГ-01», апарат «Іскра-3», апарат «Ампліпульс-5», апарат «Солюне», апарат ультразвукової терапії «УГП-1», апарат ультрафіолетового опромінювання «УГН-1», апарат «УВЧ-66», апарат «Вулнан».

У закладі також наявні: кабінет стоматолога, оглядовий кабінет з гінекологічним кріслом та тренажерний зал (фото 20, 21, 22, 23).

Територія закладу огорожена та займає площу 99000 м².

На території закладу розташовано один житловий корпус, на першому поверсі розміщені кабінет старшої медичної сестри, харчоблок, їдальня та житлові кімнати ліжкових хворих підопічних. На другому поверсі розташовані житлові кімнати підопічних.

У власності закладу наявні дві легкові автомобілі та один автомобіль швидкої допомоги.

Заклад має п'ять генераторів, які, зі слів адміністрації закладу, забезпечують роботу всього інтернату.

У закладі централізоване водопостачання. В наявності відокремлене приміщення газової котельні.

На території інтернату розбито численні квітники, облаштовано літні майданчики для відпочинку, спортивні майданчики, альтанки та павільйони.

Мешканці закладу мають можливість відвідувати магазин та здійснювати прогулянки за територією інтернату.

Житловий корпус забезпечено доступом до мережі інтернет.

У закладі наявна кімната для зустрічей із відвідувачами (фото 25).

Житловий корпус облаштований зонами відпочинку, в кожній кімнаті наявні телевізори та кондиціонери (фото 4, 7).

Житлові кімнати розраховані на проживання від 4 до 6 осіб. Санітарний стан постільної білизни та одягу підопічних задовільний. Підопічні забезпечені сезонним одягом.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур. Неприємні запахи в житлових кімнатах відсутні.

В інтернаті організовано чотириразове харчування у межах затверджених норм харчування.

Підопічні користуються власними мобільними телефонами та іншою технікою.

Індивідуальні плани надання соціальних послуг відповідно до розділу IV Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), наявні на кожного підопічного.

Усі підопічні мають документи.

Група НПМ провела особисте спілкування з 32 підопічними та 7 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та

умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 20.10.2020, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав підопічних на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання, на життя та безпеку, на охорону здоров'я, медичну допомогу, на достатній життєвий рівень, володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю та інші.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ надавались рекомендації:

Департаменту соціального захисту населення Кіровоградської ОДА:

1. здійснити контроль за усуненням недоліків вказаних у звіті;
2. передбачити бюджетне фінансування на оновлення меблів, проведення поточного ремонту душових кімнат і приміщень туалетів з забезпеченням права підопічних на приватність та доступність;
3. здійснити заходи щодо забезпечення дотримання норм площі на проживання підопічних в одній кімнаті.

Адміністрації Знам'янського ПНІ:

1. забезпечити проведення в ПНІ реабілітаційних заходів у відповідному обсязі та вести фіксацію її результатів:
 - соціальної реабілітації (працетерапії, самообслуговування);
 - фізичної реабілітації;
 - психологічної реабілітації;
 - фізкультурно-спортивної реабілітації.
2. вести належний облік виконання рекомендацій зазначених в ППР (індивідуальна програма реабілітації) картках на підопічних, забезпечення їх технічними засобами реабілітації, замовлення та отримання обладнання та інвентарю, що рекомендовано комісією для підопічних;
3. не допускати порушення норм площі проживання підопічних в одній кімнаті. Зменшити кількість проживаючих у кімнатах шляхом розселення по кімнатах з більшою площею;
4. поновити меблевий фонд закладу в частині забезпечення підопічних приліжковими тумбочками з метою зберігання особистих речей;
5. обладнати туалетні кабінки дверима для забезпечення приватності. Вікна туалетних кімнат затонувати або затемнити;
6. облаштувати душові кабінки ширмами для забезпечення права на приватність;
7. оновити обладнання та провести ремонт душової кімнати. Прибрати будівельне спорядження та інші зайві предмети з душової кімнати;
8. провести заміну вогнегасника з ознаками ушкодження.

Зазначені рекомендації виконані частково за попередній період, а саме: в інтернаті проводяться реабілітаційні заходи з підопічними, ведеться належний облік виконання рекомендацій зазначених в ППР підопічних забезпечено засобами реабілітації, поновлено меблевий фонд закладу, санітарно-гігієнічні кімнати облаштовані з дотриманням права на приватність.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У ході відвідування встановлено, що в якості укриття в інтернаті використовується підвальне приміщення. Однак підвальне приміщення має круті сходи, що не дозволяє спуститися в укриття підопічним, які відносяться до маломобільних груп населення (фото 15). У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

2. У порушення пункту 5 частини II Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014

№ 1417, у закладі відсутні схеми евакуації підопічних та персоналу ПНІ на випадок пожежі.

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання).

3. Групою НППМ встановлено, що до посадових інструкцій персоналу не включено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

4. Під час вивчення медичної документації встановлено, що медичні картки підопічних ведуться не за встановленою формою № 025/о «медична картка амбулаторного хворого», яка затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.12.2012 № 110 (фото 24).

5. У закладі наявна карантинна кімната для спостереження за новоприбулими підопічними протягом 14 днів для виявлення проявів гострих інфекційних хвороб. Проте в карантинній кімнаті відсутня вбиральня та духова, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення».

6. Закладом не укладено договір про надання послуг у сфері поводження з небезпечними відходами, що є порушенням природоохоронного законодавства, яке регулює питання зберігання, перевезення та утилізації медичних відходів категорії «В», затверджених наказом МОЗ від 08.06.2015 №325 «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами». Медичні відходи накопичуються та зберігаються у непристосованих для цього приміщеннях.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє

харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України, стаття 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

7. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Кімнати для проживання підопічних становлять по розміру 16-20 м² де розміщено по 4-6 ліжок, в середньому на одного підопічного – 3.5-4.0 м² на одну особу, що становить занадто малу площу (фото 11).

Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

8. Обладнання прального комплексу потребує оновлення, а саме заміни пральної машини для своєчасного обслуговування підопічних. Приміщення пральні потребує поточного ремонту.

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

9. На інформаційних стендах, що розміщені в житловому корпусі закладу, відсутня інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо.

Інші порушення

10. Групою НПМ під час відвідування встановлено, що амбулаторні картки у закладі ведуться іноземною мовою (фото 24), що порушує частину першу статті 1 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а саме єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Кіровоградській обласній військовій адміністрації забезпечити:

контроль за дотриманням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Знам'янського психоневрологічного інтернату;

облаштування укріття з урахуванням вимог чинного законодавства;

проведення капітального ремонту житлових та санітарно-гігієнічних кімнат закладу.

2. Знам'янському психоневрологічному інтернату забезпечити:

облаштування сходів наявного у закладі підвального приміщення з метою їх використання для спуску до укріття;

розміщення у закладі схем евакуації підопічних та персоналу на випадок

пожежі;

включення до посадових інструкцій персоналу пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

оформлення медичних карток підопічних за встановленою формою № 025/о;

облаштування карантинної кімнатки вбиральною та душовою;

укладення договору про надання послуг у сфері поводження з небезпечними відходами;

розміщення підопічних у кімнатах відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007;

проведення поточного ремонту в приміщенні пральні та заміну пральної машини;

розміщення на стендах, в житловому корпусі закладу, інформацію про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформацію про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Додаток: фотоматеріали на 13 арк. в 1 прим.

Керівник групи НІМ

**Представник Уповноваженого
в Кіровоградській області**

Галина ЛУГОВА

Фотоматеріали

Фото 1



Фото 2

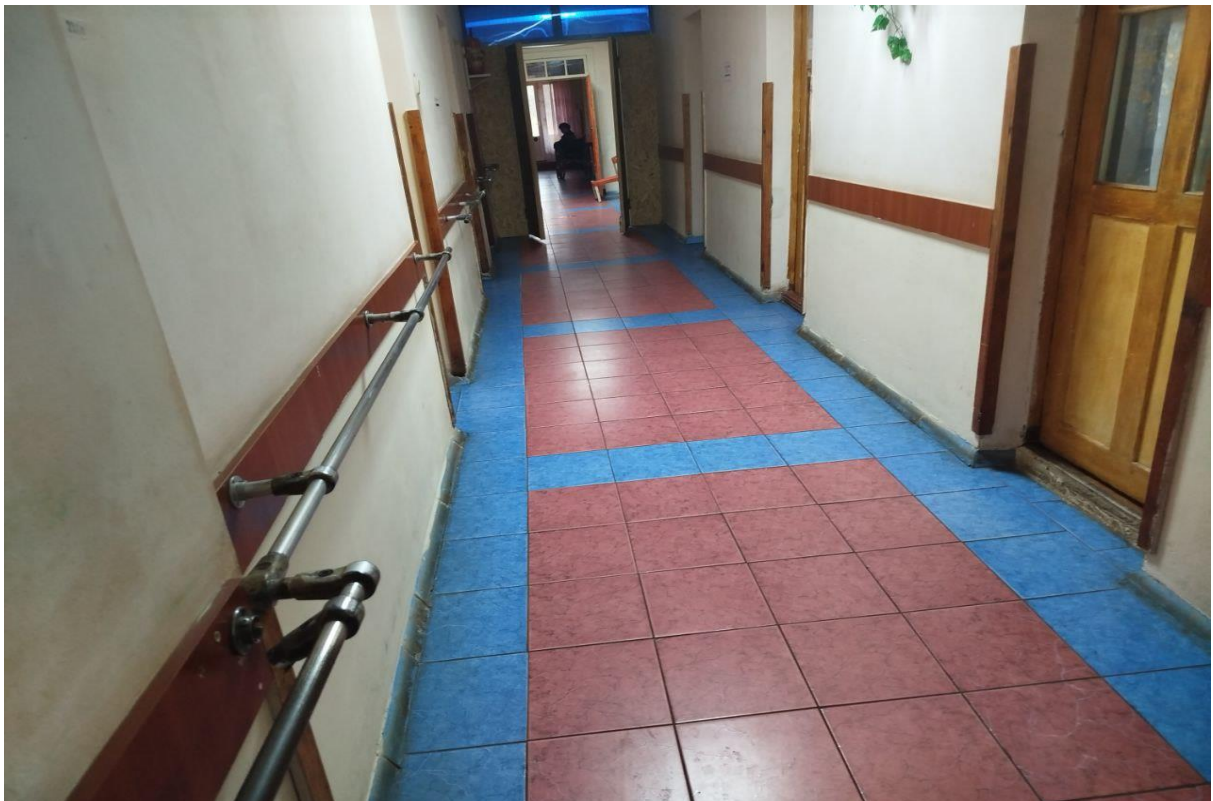


Фото 3



Фото 4



Фото 5



Фото 6



Фото 7

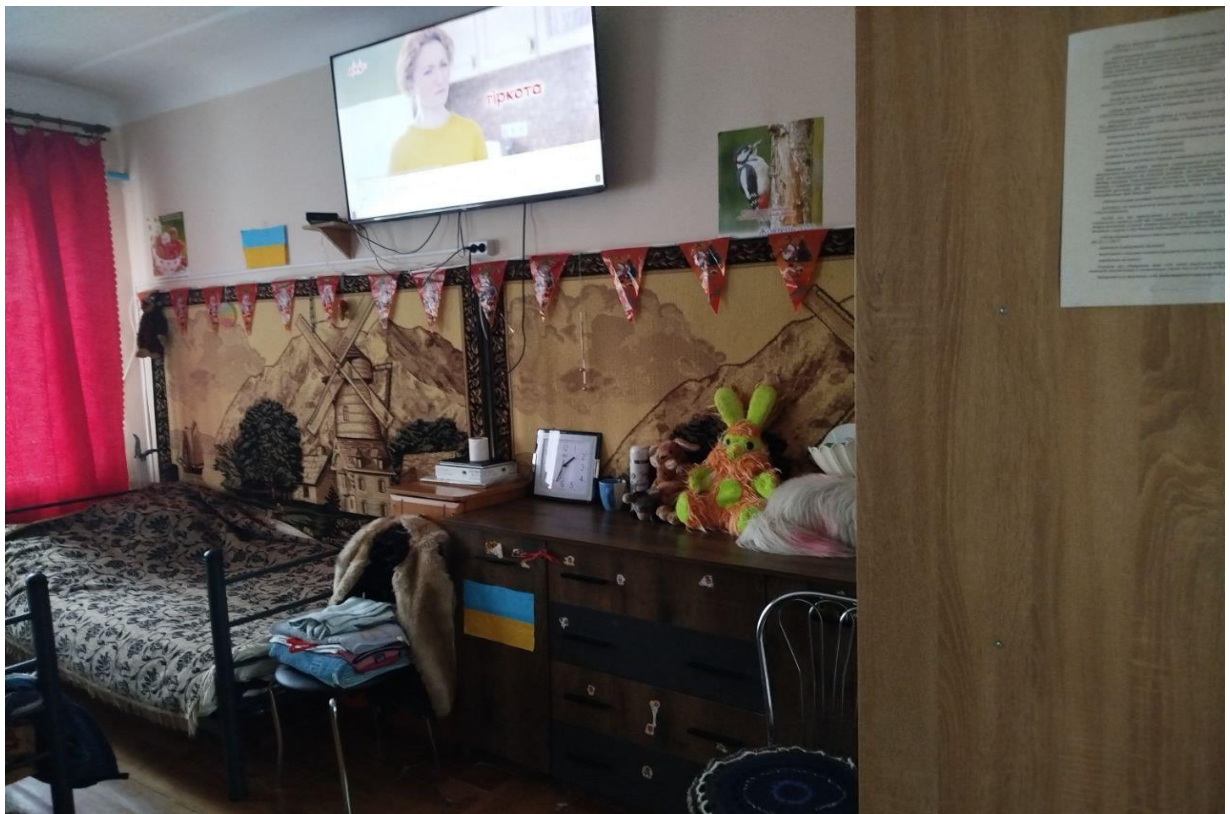


Фото 8



Φoto 9



Φoto 10



Фото 11



Фото 12



Фото 13



Фото 14



Фото 15



Фото 16

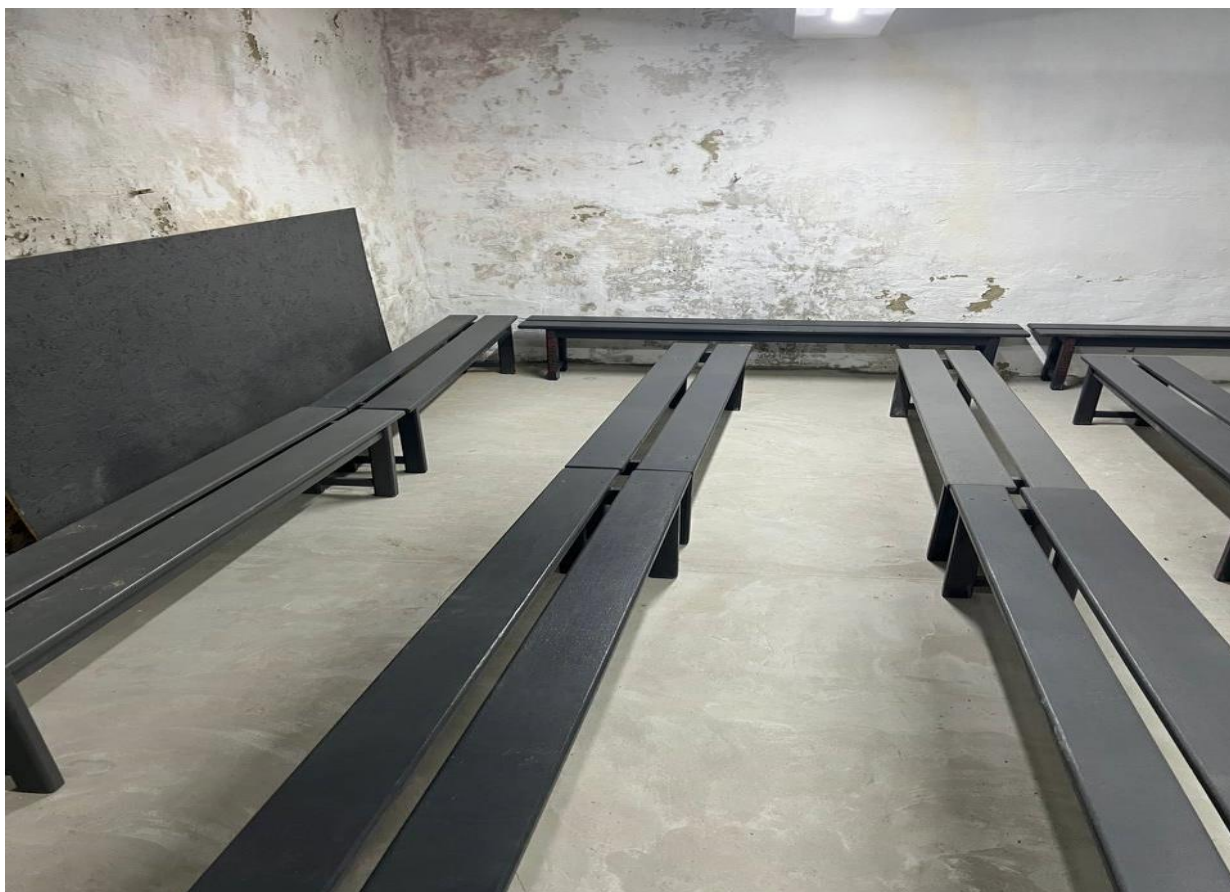


Фото 17



Фото 18



Фото 19



Фото 20



Фото 21



Фото 22

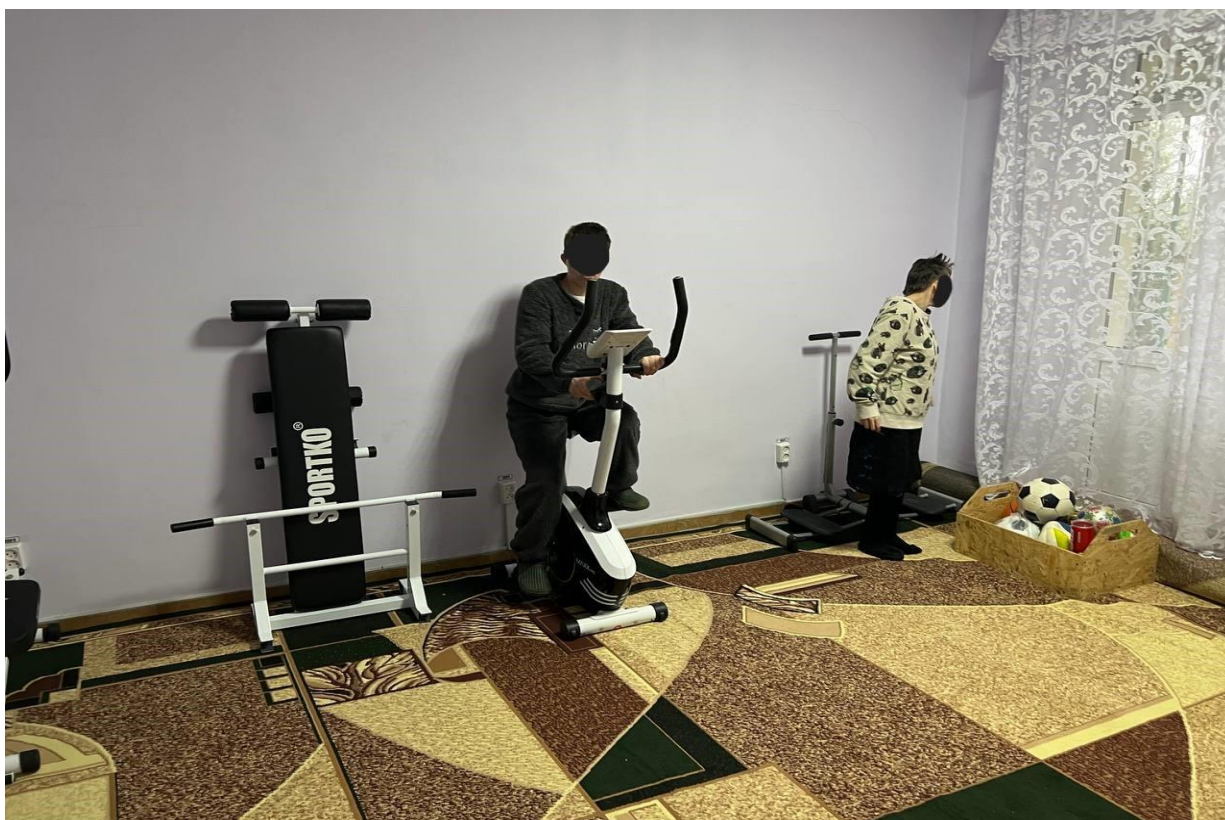


Фото 23

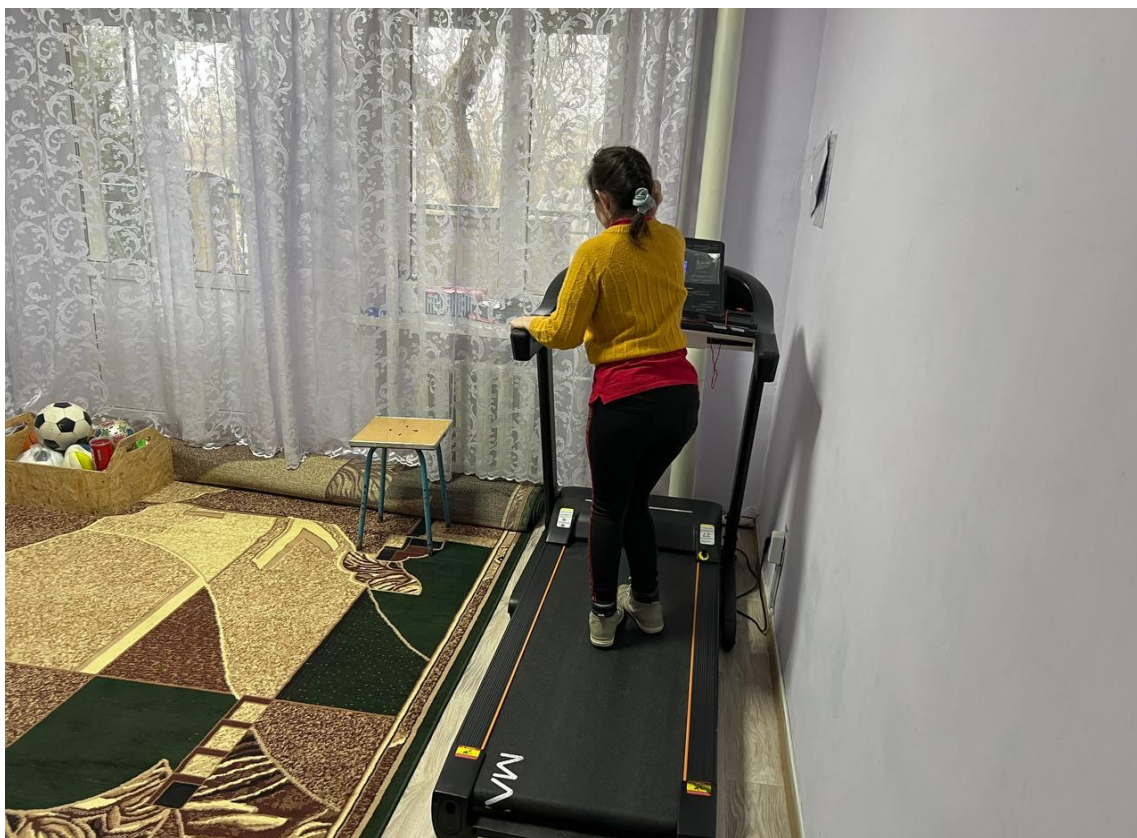


Фото 24

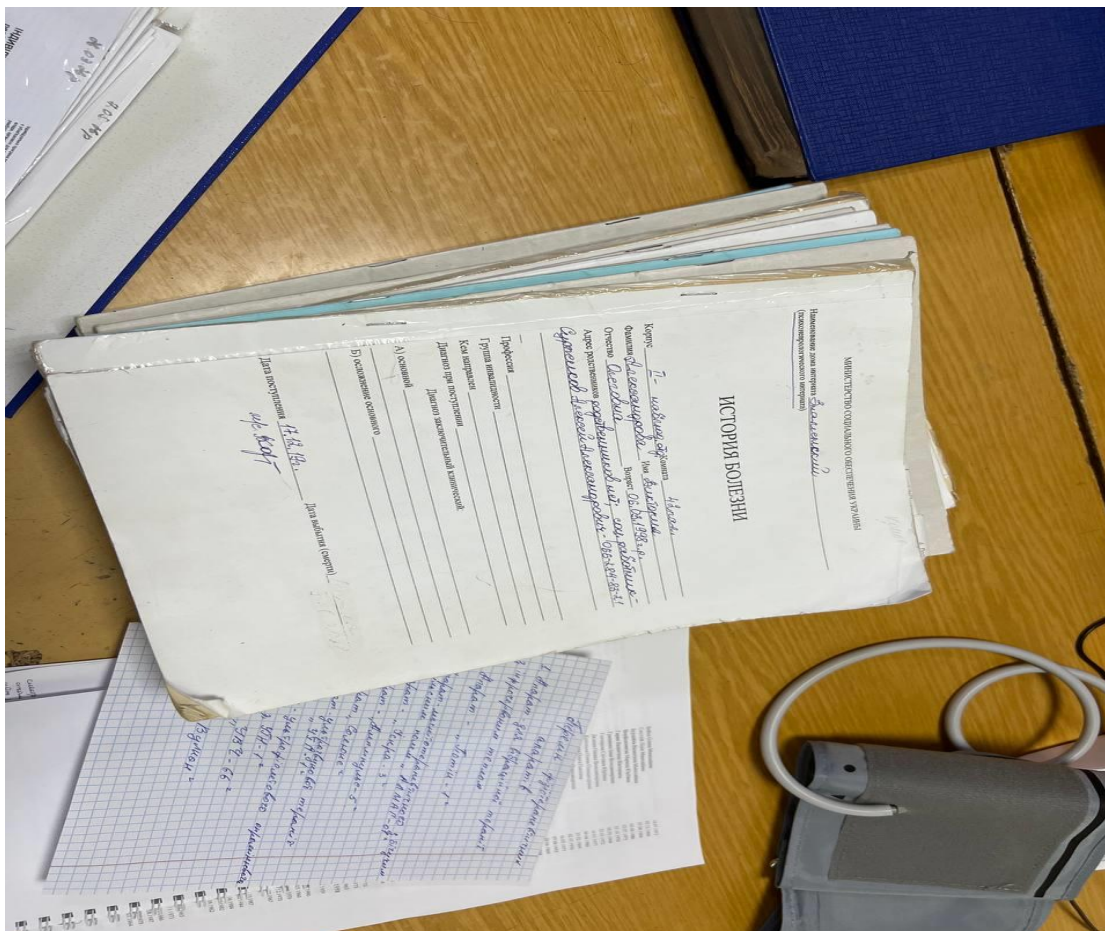


Фото 25

